

STRATEGIC INITIATIVES TO ENSURE OF INNOVATION AND INFORMATION TRANSFORMATIONS IN UKRAINE

СТРАТЕГІЧНІ ІНІЦІАТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН В УКРАЇНІ

Останнім часом, хоча в Україні у зв'язку з військовою агресією росії складається досить складна економічна ситуація, все ж таки спостерігається тенденція до активізації впровадження інноваційно-інформаційних змін на макрорівні. Цей процес, завдяки поштовху, який генерують перетворення інноваційного та інформаційного характеру, може призвести до структурної трансформації економіки, подолання її сировинної спрямованості, інтеграції в світовий економічний простір та підвищення конкурентоспроможності, сприяти більш гнучкому реагуванню національної економіки на зміни у середовищі її функціонування та адаптації до них.

Значущість процесів, пов'язаних з впровадженням та поширенням інновацій та інформації є беззаперечною.

Так, Краус Н. стратегічні пріоритетні напрями становлення національної економіки на сучасному етапі пов'язує в тому числі і з освоєнням та впровадженням нових технологій в різних галузях економіки, розвитком сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки, тощо [1, с. 262–283].

Процес прийняття стратегічних рішень щодо можливостей розвитку досліджуваного суб'єкта починається з визначення моделей стратегічного управління в системі забезпечення цих рішень [2, с. 50].

Калінеску Т., Пономарьова І. визначають стратегічні ініціативи як комплекс заходів, спрямованих на ліквідацію так званого розриву між фактичними значеннями показників та їхніми цільовими значеннями [3, с. 42]. Балан В., Подчерняєва В. вважають стратегічні ініціативи елементом збалансованої системи показників – одного з ефективних сучасних інструментів стратегічного менеджменту

підприємства. При цьому, на їхню думку, саме стратегічні ініціативи забезпечують впровадження необхідних змін [4].

В подібному контексті розглядають розробку стратегічних ініціатив також Рекуненко І., Кобушко Я., Рибальченко С., Марин М. При цьому, автори наголошують, що мають визначатися ініціативи, які є найбільш важливими з точки зору виконання прийнятої стратегії [5, с. 225].

Для стратегічного забезпечення інноваційно-інформаційних змін національної економіки розробка стратегічних ініціатив забезпечення інноваційно-інформаційних змін є ключовим моментом. При цьому, на наш погляд, спрямованість стратегічних ініціатив має базуватися на врахуванні визначеного на підставі результатів оцінки та типологізації інноваційно-інформаційних змін, типу орієнтованості національної економіки на інноваційні та інформаційні зміни.

З контексту досліджень, пов'язаних із вивченням впровадження різних видів рішень стратегічного характеру, які найчастіше, розглядаються в ході забезпечення розвитку, можна дійти висновку, що стратегічні ініціативи можуть бути спрямовані на зростання, утримання або скорочення певних видів діяльності або процесів. Схожий підхід можна застосувати й по відношенню до стратегічних ініціатив забезпечення інноваційно-інформаційних змін, хоча й із внесенням певних корективів.

Так, по відношенню до інноваційно-інформаційних змін спрямованість стратегічних ініціатив на скорочення не може бути застосована, адже процес впровадження змін, на наш погляд, не має зворотного напрямку. Тобто можна впливати лише на темпи змін, що відбуваються (вповільнення або прискорення їх поширення).

Стратегічні ініціативи, спрямовані на зростання можуть базуватись на комплексній або позиційній інтенсифікації процесів змін з метою їх активізації. Для котрих характерна орієнтованість на темпи вповільнення, як інноваційних, так інформаційних змін (поступальне або стрибкоподібне), то варто зосередитись на розробці та реалізації стратегічних ініціатив, спрямованих на комплексне (всебічне) прискорення змін. В такому разі, тільки одночасне прискорення як інноваційних так і інформаційних змін дасть поштовх для покращення показників функціонування національної економіки. Якщо окремі види змін характеризуються темпами прискорення, а окремі – темпами вповільнення, доцільно обирати для реалізації стратегічні ініціативи, спрямовані на позиційне прискорення. Підтримка існуючих тенденцій по змінах, що характеризуються

сприятливими тенденціями, за умови активізації інших видів змін, значно розширить можливості національної економіки та сприятиме покращенню показників її функціонування.

Щодо спрямування стратегічних ініціатив на утримання наявних тенденцій, то їх розробка та реалізація є доцільною у випадку, коли національна економіка має односпрямовано-позитивний чи спонтанно-позитивний тип орієнтації на інноваційно-інформаційні зміни. Для таких типів орієнтації характерні сформовані тенденції прискорення, як інноваційних, так інформаційних змін (поступального або стрибкоподібного характеру), а отже, стратегічні ініціативи мають спрямовуватись на збереження наявних тенденцій, що сприятиме покращенню функціонування національної економіки.

На нашу думку, процес вибору спрямованості стратегічних ініціатив забезпечення інноваційно-інформаційних змін базується на визначенні типу орієнтації національної економіки на впровадження інноваційно-інформаційних змін, що дозволяє обґрунтувати вибір стратегічних ініціатив, спрямованих на комплексне прискорення, позиційне прискорення або утримання наявних тенденцій, та відповідно, конкретизувати стратегічну мету, на досягнення якої має орієнтуватися стратегічне забезпечення інноваційно-інформаційних змін національної економіки.

Література:

1. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ : Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
2. Петрук І.П. Застосування методів стратегічного управління як засобу для розширення оцінки національної економіки. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. 2019. № 5. С. 49–54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_5_11 (дата звернення: 20.10.2025 р.)
3. Артеменко Л., Рижикова Н., Лагодієнко В. Стратегічне управління як інструмент створення довгострокової цінності бізнесу. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 6. Том 1. С.75–82.
4. Балан В. Г., Подчерняєва В. О. Стратегічне управління розвитком підприємства на ринку освітніх ІТ-послуг. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_4_37 (дата звернення: 20.10.20254 р.)
5. Рекуненко І.І., Кобушко Я. В., Рибальченко С.М., Марин М. Розроблення стратегії управління промислового підприємства на основі збалансованої системи показників. *Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка*. 2021. № 2. С. 221–227. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VSU_ekon_2021_2_29 (дата звернення: 01.10.2025.)